

פרשת וישב תשע"ה

הרב ארי דוד קאהן
Israel Center
<http://arikahn.blogspot.com>

Rabbi Ari Kahn
Adk1010@gmail.com
<http://Rabbiarikahn.com>

1. בראשית פרק לו

(ב) אָלֶהָ תִּלְדוּת יַעֲקֹב יוֹסֵף בֶּן־שִׁבְע־עֶשְׂרֵה שָׁנָה הָיָה רָעָה אֶת־אָחִיו בְּצֹאן וְהוּא נָעַר אֶת־בְּנֵי בְלָהָה וְאֶת־בְּנֵי זִלְפָּה נְשֵׂי אָבִיו וַיָּבֵא יוֹסֵף אֶת־דַּבְּתָם רָעָה אֶל־אֲבִיהֶם: (ג) וַיִּשְׂרְאֵל אֶהָב אֶת־יוֹסֵף מִכָּל־בָּנָיו כִּי־בָן־זִקְנִים הוּא לוֹ וַעֲשֵׂה לוֹ כְּתוּבַת פְּסִים: (ד) וַיֵּרְאוּ אָחִיו כִּי־אֲתוֹ אֶהָב אֲבִיהֶם מִכָּל־אָחִיו וַיִּשְׁנְאוּ אֹתוֹ וְלֹא יָכְלוּ דַבְּרוּ לְשָׁלֹם: (ה) וַיַּחֲלֶם יוֹסֵף חֲלוֹם וַיַּגֵּד לְאָחִיו וַיִּסְפוּ עוֹד שְׁנָא אֹתוֹ: (ו) וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם שְׁמַעוּ־נָא הַחֲלוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר חָלַמְתִּי: (ז) וְהִנֵּה אֲנִי חֹנֵן מֵאֲלֹמִים אֲלֵמִים בְּתוֹךְ הַשָּׂדֶה וְהִנֵּה קָמָה אֲלַמְתִּי וְגַם־נִצְצָה וְהִנֵּה תִסְבְּיָנָה אֲלַמְתֵיכֶם וְתִשְׁתַּחֲוּיִן לְאֲלַמְתִּי: (ח) וַיֹּאמְרוּ לוֹ אָחִיו הַמֶּלֶךְ תִּמְלֹךְ עָלֵינוּ אִם־מִשׁוֹל תִּמְשָׁל בָּנוּ וַיִּסְפוּ עוֹד שְׁנָא אֹתוֹ עַל־חֲלַמְתּוֹ וְעַל־דַּבְּרָיו... (יא) וַיִּקְנֹאוּ־בּוֹ אָחִיו וְאָבִיו שָׁמַר אֶת־הַדְּבָר... (יב) וַיֵּרְאוּ אֹתוֹ מֵרָחֵק וּבִטְרֹם יִקְרַב אֲלֵיהֶם וַיִּתְנַקְלוּ אֹתוֹ לְהַמִּיתוֹ: (יג) וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל־אָחִיו הִנֵּה בָעַל הַחֲלָמוֹת הַלְזָה בָּא: (יד) וְעַתָּה לָכֵן וְנִהְרָגָה וְנִשְׁלַחְנוּ בְּאֶחָד הַבָּרוֹת וְאִמְרָנוּ חַיָּה רָעָה אֲכַלְתָּהּ וְנִרְאָה מִה־יְהוָה חֲלַמְתִּיו: (טו) וַיִּשְׁמַע רְאוּבֵן וַיִּצְלָהוּ מִיָּדָם וַיֹּאמֶר לֹא נִכְנָו נַפְשׁ: (טז) וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם רְאוּבֵן אֶל־תִּשְׁפְּכוּ־דָם הַשְּׁלִיכוּ אֹתוֹ אֶל־הַבּוֹר הַזֶּה אֲשֶׁר בְּמִדְבָּר וַיִּד אֶל־תִּשְׁלַחוּ־בּוֹ לְמַעַן הִצִּיל אֹתוֹ מִיָּדָם לְהַשִּׁיבּוֹ אֶל־אָבִיו: (יז) וַיְהִי כַּאֲשֶׁר־בָּא יוֹסֵף אֶל־אָחִיו וַיִּפְשְׁטוּ אֶת־יוֹסֵף אֶת־כְּתוּבַת אֶת־כְּתוּבַת הַפְּסִים אֲשֶׁר עָלָיו: (יח) וַיִּקְחֵהוּ וַיִּשְׁלַח אֹתוֹ הַבְּרָה וְהַבּוֹר רָק אֵין בּוֹ מַיִם: (יט) וַיִּשְׁבּוּ לְאֶכְלֵלֶחֶם וַיִּשְׂאוּ עֵינֵיהֶם וַיֵּרְאוּ וְהִנֵּה אַרְחַת יִשְׁמַעֲאֵלִים בָּאָה מִגְּלָעָד וְגַמְלִיָּהֶם נִשְׂאִים נִכְאֹת וְצָרִי וְלֹט הוֹלְכִים לְהוֹרִיד מִצְרַיִם: (כ) וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־אָחִיו מִה־בְּצַע כִּי נִהְרַג אֶת־אָחִיו וְכִסִּינוּ אֶת־דַּמּוֹ: (כא) לָכֵן וְנִמְכְּרוּ לְיִשְׁמַעֲאֵלִים וַיִּדְּנוּ אֶת־תְּהִיבּוֹ כִּי־אָחִיו בְּשָׂרְנוּ הוּא וַיִּשְׁמַעוּ אָחִיו: (כב) וַיַּעֲבְרוּ אַנְשֵׁים מִדִּינִים סַחְרִים וַיִּמְשְׁכוּ וַיַּעֲלוּ אֶת־יוֹסֵף מִן־הַבּוֹר וַיִּמְכְּרוּ אֶת־יוֹסֵף לְיִשְׁמַעֲאֵלִים בְּעֶשְׂרִים כֶּסֶף וַיָּבִיאוּ אֶת־יוֹסֵף מִצְרַיִם: (כג) וַיִּשָּׁב רְאוּבֵן אֶל־הַבּוֹר וְהִנֵּה אֵין־יוֹסֵף בַּבּוֹר וַיִּקְרַע אֶת־בְּגָדָיו: (כד) וַיֵּשֶׁב אֶל־אָחִיו וַיֹּאמֶר הֵילֵד אֵינָנו וְאֲנִי אֲנִי אֲנִי־בָא: (כה) וַיִּקְחוּ אֶת־כְּתוּבַת יוֹסֵף וַיִּשְׁחַטּוּ שְׂעִיר עִזִּים וַיִּטְבְּלוּ אֶת־הַכְּתוּבַת בַּדָּם: (כו) וַיִּשְׁלַחוּ אֶת־כְּתוּבַת הַפְּסִים וַיָּבִיאוּ אֶל־אֲבִיהֶם וַיֹּאמְרוּ זֹאת מִצְּאֵנו הַכָּרֵן־נָא הַכְּתוּבַת בְּנֵךְ הוּא אִם־לֹא: (כז) וַיִּכְרַח וַיֹּאמֶר כְּתוּבַת בְּנֵי חַיָּה רָעָה אֲכַלְתָּהּ טָרֵף טָרֵף יוֹסֵף: (כח) וַיִּקְרַע יַעֲקֹב שְׁמַלְתּוֹ וַיִּשֶׂם שָׁק בְּמַתְּנָיו וַיִּתְאַבֵּל עַל־בָּנוּ יְמֵים רַבִּים: (כט) וַיִּקְמוּ כָל־בָּנָיו וְכָל־בְּנֹתָיו לְנַחֲמוֹ וַיִּמָּאן לְהַתְּנַחֵם וַיֹּאמֶר כִּי־אֵרַד אֶל־בְּנֵי אָבִל שְׂאֵלָה וַיִּבְךְ אֹתוֹ אָבִיו:

2. בראשית פרק כא, י-יב

(י) וַתֹּאמֶר לְאַבְרָהָם גֵּרֶשׁ הָאִמָּה הַזֹּאת וְאֶת־בְּנָהּ כִּי לֹא יִירָשׁ בֶּן־הָאִמָּה הַזֹּאת עִם־בְּנֵי עַם־יִצְחָק: (יא) וַיֵּרַע הַדְּבָר מְאֹד בְּעֵינֵי אַבְרָהָם עַל אֹדֶת בְּנוֹ: (יב) וַיֹּאמֶר אֲלֵהִים

אֶל־אֲבָרָהֶם אֲל־יָרַע בְּעֵינָיוֹ עַל־הַנָּעַר וְעַל־אֲמָתֹהּ כֹּל אֲשֶׁר תֹּאמַר אֵלָיךְ שָׂרָה שְׁמַע בְּקוֹלָהּ כִּי בִי־צָחֵק יִקְרָא לָךְ זָרַע:

3. בראשית פרק כה

(א) וַיִּסֹּף אֲבָרָהֶם וַיִּקַּח אִשָּׁה וַיִּשְׁמָהּ קַטּוּרָה: (ב) וַתֵּלֶד לוֹ אֶת־זַמְרָן וְאֶת־יִקְשָׁן וְאֶת־מִדְּוָן וְאֶת־מִדְּיָן וְאֶת־שִׁבְקָה וְאֶת־שׁוּחַ: (ג) וַיִּקְשָׁן יָלַד אֶת־שָׁבָא וְאֶת־דָּדָן וַיְבַנֵּי דָדָן הָיוּ אֲשׁוּרִים וְלַטּוּשִׁים וְלַאֲמִים: (ד) וַיְבַנֵּי מִדְּוָן עֵיפָה וְעַפְרָיִם וְחִנֹּךְ וְאֲבִידָע וְאֶלְדָּעָה כָּל־אֵלֶּה בְּנֵי קַטּוּרָה: (ה) וַיִּתֵּן אֲבָרָהֶם אֶת־כָּל־אֲשֶׁר־לוֹ לְיִצְחָק: (ו) וְלִבְנֵי הַפְּלִיגְשִׁים אֲשֶׁר לְאֲבָרָהֶם נָתַן אֲבָרָהֶם מִתְּנַת וַיִּשְׁלַחֵם מֵעַל יִצְחָק בְּנוֹ בְּעוֹדָנוּ חַי קַדְמָה אֶל־אֶרֶץ קְדָם:

4. רש"י בראשית פרשת וישב פרק לו פסוק ג

פסים - לשון כלי מלת, כמו (אסתר א ו) כרפס ותכלת, וכמו (שמואל ב' יג יח) כתונת הפסים, דתמר ואמנון. ומדרש אגדה על שם צרותיו שנמכר לפוטיפר ולסוחרים ולישמעאלים ולמדינים:

5. בעל הטורים בראשית פרשת וישב פרק לו פסוק ג

פסים. נוטריקון פוטיפר סוחרים ישמעאלים מדינים

6. שמואל ב פרק יג, יז-כא

(יז) וַיִּקְרָא אֶת־נְעֵרוֹ מְשֻׁרְתּוֹ וַיֹּאמֶר שְׁלַח־נָא אֶת־זֹאת מֵעָלַי הַחֹצֵה וְנַעַל הַדָּלֶת אַחֲרָיָה: (יח) וְעַלֶּיהָ כָּתַנְתָּ פְסִים כִּי כֵן תִּלְבָּשֵׁן בְּנוֹת־הַמֶּלֶךְ הַבְּתוּלוֹת מֵעֵילִים וַיֵּצֵא אוֹתָהּ מִשְׁרֵתּוֹ הַחוּץ וְנַעַל הַדָּלֶת אַחֲרָיָה: (יט) וַתִּקַּח תָּמָר אֶפֶרַיִם עַל־רֵאשֶׁהָ וְכָתַנְתָּ הַפְּסִים אֲשֶׁר עָלֶיהָ קָרְעָה וַתִּשֶׂם יָדָהּ עַל־רֵאשֶׁהָ וַתִּלְךָ הָלוֹךְ וַזְעָקָה: (כ) וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ אֲבָשָׁלוּם אַחִיָּה הַאֲמִינוֹן אַחִיָּה הֲיֵה עִמָּךְ וְעַתָּה אַחֲוֵי הַחֲרִישִׁי אַחִיָּה הוּא אֶל־תִּשְׁתִּי אֶת־לְבָבְךָ לַדְּבַר הַזֶּה וַתִּשָּׁב תָּמָר וַשְׁמָמָה בֵּית אֲבָשָׁלוּם אַחִיָּה: (כא) וְהַמֶּלֶךְ דָּוִד שָׁמַע אֶת כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיַּחַר לוֹ מְאֹד:

7. רמב"ן שמות פרק כח

(ב) לכבוד ולתפארת - שיהיה נכבד ומפואר במלבושים נכבדים ומפוארים, כמו שאמר הכתוב כחתן יכהן פאר (ישעיה סא ז), כי אלה הבגדים לבושי מלכות הן, כדמותן ילבשו המלכים בזמן התורה, כמו שמצינו בכתנת ועשה לו כתנת פסים (בראשית לו ג), שפירושו מרוקמת כדמות פסים, והיא כתונת תשבץ כמו שפירשתי, והלבישו כבן מלכי קדם. וכן הדרך במעיל וכתנת, וכתוב ועליה כתנת פסים כי כן תלבשנה בנות המלך הבתולות מעילים (ש"ב יג יח), ופירושו כי עליה כתנת פסים נראית ונגלית, כי המנהג ללבוש בנות המלך הבתולות מעילים שתתעלפנה בהן, ונמצא שכתנת הפסים עליה מלבוש עליון, ולכן אמר וכתנת הפסים אשר עליה קרעה:

8. הכתב והקבלה בראשית פרק לו

כתנת פסים. לאות שהוא יהיה המנהיג בבית ובשדה, כענין והלבשתיו כתנתך, וכאמרם בב"ק בגדול אחי כי היכי דלשתמעון מלי (רע"ס), כי אחר שהכירו אביו היותו גדל הערך מאחיו, רצה שיהיה מלבושו בערך עליהם לכבוד ולתפארת, כי בימים ההם היו המלבושים נערכים כפי מעלת האיש, ולכן פרעה הלבישו ליוסף בגדי שש למעלתו (ר"א).

9. מלבי"ם בראשית פרק לו

(ג) וישראל אהב את יוסף מכל בניו, והיה טעם האהבה מצד שבן זקנים הוא, אם הבן שנולד לעת זקנתו, אם שדרך הזקנים שיקח הבן הצעיר שיעמוד לפניו לשמשו, והוא נקרא בן זקונים שעומד לשרתו בזקנתו, ולכן עשה לו כתנת פסים, כי יתר הבנים שהיו תמיד בשדה עם הצאן לבשו כדרך הרועים, אבל הוא שעמד בבית לפני אביו היה צריך ללבוש בגדי כבוד לכבוד אביו, וכמ"ש במד' בעשו כשעמד לשמש לפני אביו לבש בגדים יקרים לכבוד אביו, שזה מחביבת מצות כבוד, ולכוונה זו עשה לו הכתנת הזאת:

10. כלי יקר בראשית פרשת וישב פרק לו פסוק ג

ועשה לו כתונת פסים. נראין הדברים אחר שכבר בבל ראובן יצועי אביו ניטלה ממנו הבכורה, ועכשיו מסרה ליוסף, ועל שם זה עשה לו כתונת פסים לפי שהעבודה בבכורות והיה הבכור כהן לאל עליון על כן עשה לכבוד ולתפארת כתונת זה דומה לבגדי כהונה שהיה בהם כתונת תשבץ, ואולי שעל זה נאמר כי בן זקנים הוא לו כאילו היה הוא הזקן והבכור שבכל בניו, לכך נאמר לו, כי באמת לא היה הזקן שכולם, ויורה על זה הכפל שאמרו המלוך תמלוך עלינו אם משל תמשול בנו, כי הבכור נוטל פי שנים בכל אשר ימצא ואך לו המלוכה, כמו שנאמר (בראשית מט ג) ראובן בכורי אתה יתר שאת ויתר עוז היינו מלכות, ויתבאר זה בסמוך בפסוק מה בצע (פסוק כו):

11. בראשית פרק לו, לא

(לא) ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני מלך מלך לבני ישראל:

12. בראשית פרק לד, א-ז

(א) ותצא דינה בת-לאה אשר ילדה ליעקב לראות בבנות הארץ: (ב) וירא אתה שכם בן-חמור החי נשיא הארץ ויקח אתה וישכב אתה ויענה: (ג) ותדבק נפשו בדינה בת-יעקב ויאהב את-הנער וידבר על-לב הנער: (ד) ויאמר שכם אל-חמור אביו לאמר קח-לי את-הילדה הזאת לאשה: (ה) ויעקב שמע כי טמא את-דינה בתו ובניו היו את-מקנהו בשדה והחרש יעקב עד-באם: (ו) ויצא חמור אבי-שכם אל-יעקב לדבר אתו: (ז) ובני יעקב באו מן-השדה כשמעם ויתעצבו האנשים ויחר להם מאד כי-נבלה עשה בישראל לשכב את-בת-יעקב וכן לא יעשה:

13. בראשית פרק לד, ל-לא

(ל) ויאמר יעקב אל-שמעון ואל-לו' עכרתם אתי להבאישני בישוב הארץ בכנעני ובפרזי ואני מתי מספר ונאספו עלי והכוני ונשמדתי אני וביתי: (לא) ויאמרו הכזונו יעשה את-אחותנו: פ

14. תרגום יונתן בראשית פרשת וישלח פרק לד פסוק לא

(לא) ענין שמעון ולוי לא יאי למהוי מתאמר בכנישתהון דישראל ערלאין סאיבו לבתולתא ופלחי צלמין טניפו לברתיה דיעקב אלהין כדין יאי למהוי מתאמר ערלאין אתקטילו בגין בתולתא ופלחי צלמין בגין ברתיה דיעקב ולא יהוי שכם בר חמור מלגלג במיליה עלנא וכאיתא מטעניא נפקת ברה דלית לה תבוע יעביד ית אחתן אין לא עבדנא ית פתגמא הדין:

15. כתר יונתן בראשית פרשת וישלח פרק לד פסוק לא

(לא) ענו שמעון ולוי לא יאה להיות נאמר באסיפותיהם [בכנסיותיהם] של ישראל ערלים טמאו לבתולה ועובדי צלמים טנפו לבתו של יעקב אלא כך יאה להיות נאמר ערלים נהרגו בעבור בתולה ועובדי צלמים בעבור ביתו של יעקב ולא יהיה שכס בן חמור מלגלג במילותיו עלינו, וכאשה זונה יצאה בת שאין לה תובע יעשה את אחותנו, אם לא עשינו את הדבר הזה:

16. בראשית פרק לה, כב-כג

(כב) ויהי בשכן ישראל בארץ ההוא וילך ראובן וישכב את-בלהה פילגש אביו וישמע ישראל פ ויהיו בני-יעקב שנים עשר: (כג) בני לאה בכור יעקב ראובן ושמעון ולוי ויהודה ויששכר וזבלון:

17. מלכים א פרק א, א-ו

(א) והמלך דוד זקן בא בימים ויכסהו בבגדים ולא יחם לו: (ב) ויאמרו לו עבדיו יבקשו לאדני המלך נערה בתולה ועמדה לפני המלך ותהי-לו סכנת ושכבה בחיקו ויחם לאדני המלך: (ג) ויבקשו נערה יפה בכל גבול ישראל וימצאו את-אבישג השונמית ויבאו אותה למלך: (ד) והנערה יפה עד-מאד ותהי למלך סכנת ותשרתהו והמלך לא ידעה: (ה) ואדניה בן-חגית מתנשא לאמר אני אמלך ויעש לו רכב ופרשים וחמשים איש רצים לפניו: (ו) ולא-עצבו אביו מימיו לאמר מדוע ככה עשית וגם-הוא טוב-תאר מאד ואתו ילדה אחרי אבשלום:

18. מלכים א פרק ב, יג-כה

(יג) ויבא אדניהו בן-חגית אל-בת-שבע אם-שלמה ותאמר השלום באך ויאמר שלום: (יד) ויאמר דבר לי אליך ותאמר דבר: (טו) ויאמר את ידעת פילי היתה המלוכה ועלי שמו כל-ישראל פניהם למלך ותסב המלוכה ותהי לאחי פי מה היתה לו: (טז) ועתה שאלה אחת אנכי שאל מאתך אל-תשבי את-פני ותאמר אליו דבר: (יז) ויאמר אמרינא לשלמה המלך כי לא-ישיב את-פני ויתן-לי את-אבישג השונמית לאשה: (יח) ותאמר בת-שבע טוב אנכי אדבר עליך אל-המלך: (יט) ותבא בת-שבע אל-המלך שלמה לדבר-לו על-אדניהו ויקם המלך לקראתה וישתחו לה וישב על-כסאו וישם כסא לאם המלך ותשב לימינו: (כ) ותאמר שאלה אחת קטנה אנכי שאלת מאתך אל-תשב את-פני ויאמר-לה המלך שאלי אמי כי לא-אשיב את-פניך: (כא) ותאמר יתן את-אבישג השונמית לאדניהו אחיך לאשה: (כב) ויען המלך שלמה ויאמר לאמו ולמה את שאלת את-אבישג השונמית לאדניהו ושאלי-לו את-המלוכה כי הוא אחי הגדול ממני ולו ולאביתר הכהן וליואב בן-צרויה: פ (כג) וישבע המלך שלמה בה' לאמר כה יעשה-לי אלהים וכה יוסיף כי בנפשו דבר אדניהו את-הדבר הזה: (כד) ועתה חיה אשר הכיני ויושיבני על-כסא דוד אבי ואשר עשה-לי בית כאשר דבר כי היום יומת אדניהו: (כה) וישלח המלך שלמה ביד בניו בן-יהודע ויפגע-בו וימת: o

19. תוספתא מסכת ברכות (ליברמן) פרק ד: יז

...אמרו לו ילמדנו רבנו אמר להם מפני מה זכה יהודה למלכות מפני שהודה בתמר.